A bolo okolo šiestej hodiny, a povstala tma na celej zemi a trvala až do deviatej hodiny.

A slnce sa zatmilo, a chrámová opona sa roztrhla cez poly.

A Ježiš zvolal veľkým hlasom a povedal: Otče, do tvojich rúk kladiem svojho ducha!

A keď to povedal, vypustil dušu.

Lukáš 23:44-46

V jednej kresťanskej piesni sa spieva, že slnko si ukrývalo svoju tvár, keď Pán Ježiš visel a zomieral na kríži strašnou smrťou, nesúc naše hriechy. Je to výstižná metafora. Slnko je neživý objekt a na to, aby si obrazne mohlo ukryť svoju tvár (nepozerať sa), je potrebné ho personifikovať. Zatiaľ čo táto pieseň využíva metaforu, zatmenie Slnka, ktoré nastalo pri ukrižovaní Ježiša Krista, metaforou nie je. Je to skutočná udalosť, historický fakt. Pri ukrižovaní sa udialo viacero dramatických nadprirodzených vecí. Okrem toho, že nastala počas dňa tma,

ktorá trvala tri hodiny, súčasne došlo aj k zemetraseniam („zem sa triasla, skaly pukali“ Matúš 27:51), mŕtvi svätí vstávali z hrobov a šli sa ukázať do Jeruzalema (Matúš 27:52-53) a opona v chráme sa nadprirodzene roztrhla napoly. Tieto javy či znamenia potvrdzovali, že sa na zemi udialo niečo mimoriadne, niečo výnimočné, že nešlo o bežné ukrižovanie bežného človeka, trestanca potrestaného rímskym právom. Článok je inšpirovaný zdrojom 1).

Zatmenie Slnka opísané Písmom

Pri ukrižovaní Ježiša Krista došlo k zatmeniu Slnka na pravé poludnie, o 12:00 (o šiestej hodine podľa dobového počítania dennej doby). Tma (zatmenie Slnka) trvala celé tri hodiny (do deviatej hodiny podľa vtedajšieho počítania – Lukáš 23:44-45, Matúš 27:45, Marek 15:33).

Zatmenie Slnka opísané historikmi

Toto výnimočné zatmenie Slnka zachytávajú vo svojich spisoch traja historici: Thallos, Flegón a Africanus. Thallos bol staroveký historik, ktorý písal v koiné gréčtine. Žil v polovici prvého storočia. Jeho spisy sa nezachovali, zachovalo sa len niekoľko fragmentov v dielach autorov neskoršej antiky a stredoveku. O Thallosovi sa prvýkrát zmieňuje okolo roku 180 antiochijský biskup Theofilos. Thallos napísal (v roku 52 po Kristovi) dejiny sveta východného Stredomoria počínajúc Trójskou vojnou.[2)] Najzaujímavejšou časťou Thallosovho diela je fragment, v ktorom hovorí o tme, ktorá nastala v okamžiku Ježišovej smrti. Thallos označuje túto tmu ako zatmenie Slnka vo svojej tretej knihe Dejín. Thallosa cituje aj Július Africanus, renomovaný historik tretieho storočia. Africanus píše: „Thallos v tretej knihe svojich Dejín vysvetľuje túto tmu ako zatmenie Slnka — čo sa mne javí ako neodôvodnené.“ Thallos teda pripisuje toto zatmenie

počas ukrižovania prírodnému úkazu.

Flegón bol grécky historik, ktorý napísal okolo roku 137 rozsiahlu chronológiu. Jeho vrcholným dielom je opis olympiád (súbor 16 kníh, v ktorých zachytáva prvú až 229. olympiádu, teda obdobie rokov 776 pred Kristom až 137 po Kristovi). Zaujímavý je Flegónov záznam z 13. knihy víťazov olympijských hier,[3)] kde sa uvádza: „V 4. roku 202. olympiády bolo zatmenie Slnka omnoho väčšie než všetky skôr pozorované a o 6. hodine dennej nastala noc taká, že i hviezdy na nebi sa ukázali, a veľké zemetrasenie, ktoré v Bitýnii vzniklo, zničilo väčšinu Nikaie.“ [4)]

I keď Flegón pripisuje zatmenie pri Ježišovom ukrižovaní prírodnému zatmeniu Slnka, cenné na jeho opise je to, že uvádza (určuje) rok aj deň (dátum), kedy k tomuto zatmeniu (aj zemetraseniu) došlo, a teda aj dátum, kedy došlo k ukrižovaniu.

Július Africanus zostavil päťzväzkové Dejiny sveta (okolo roku 221). Jeho vzdelanosť v oblasti dejín tak zapôsobila na rímskeho cisára Alexandra Severa, že Africanovi oficiálne zveril zodpovednosť za vybudovanie cisárskej knižnice v Pantheone v Ríme. *1)* Africanus píše o tom, ako na celý svet doľahla desivá tma a ako boli zemetrasením zničené (zbúrané) mnohé miesta v Judei a v priľahlých krajoch. Africanus vysvetľuje, prečo toto zatmenie nemohlo byť astronomickým zatmením Slnka – argumentuje dĺžkou zatmenia a dátumom v rámci mesiaca vzhľadom na fázy Mesiaca.

Bolo to bežné zatmenie Slnka, teda prírodný jav?

Ako už aj Július Africanus správne argumentuje, bežné astronomické zatmenie Slnka ako prírodný jav sa vyskytuje vtedy, keď je na oblohe kotúč Slnka prekrytý kotúčom Mesiaca, ktorý ho zatieni. Toto zatmenie Slnka trvá niekoľko minút. Zatmenie počas ukrižovania trvalo tri hodiny. Nemohlo teda ísť o prirodzené zatmenie Slnka. Navyše, zatmenie Slnka nastáva vtedy, keď je Mesiac v nove a dochádza ku konjunkcii Mesiaca a Slnka. K ukrižovaniu došlo počas Paschy, keď je Mesiac blízko splnu a nie blízko novu, teda zhruba v opačnej polohe, aká by bola potrebná pre zatmenie. Africanus argumentoval astronomickými pozorovaniami, aby ukázal, že zatmenie počas ukrižovania nebolo prírodným úkazom, ale nadprirodzeným Božím divom, znamením.

Rozsah zatmenia – rozsah svedectva

„A bolo okolo šiestej hodiny, a povstala tma na celej zemi“ (Lukáš 23:44). Tma povstala na celej zemi. Otázkou ostáva, v akom zmysle sa v tomto verši hovorí o celej zemi? Či ide o celú judskú zem, o celú krajinu pod vládou lokálneho rímskeho zástupcu alebo o celú Rímsku ríšu pod vládou cisára, alebo dokonca o celú Zem. Z historických záznamov (Flegón) vieme, že toto zatmenie bolo pozorované minimálne v Ríme, Aténach a pravdepodobne aj v ostatných mestách Stredomoria. Africanus píše o tomto zatmení ako o globálnej udalosti.

Charakter znamení – účel svedectva

Všetky znamenia, ktoré sa udiali pri ukrižovaní, boli svojím charakterom nadprirodzené, boli to veľké Božie divy. Aj keď zatmenie Slnka poznáme aj ako prírodný úkaz (prirodzený jav), zatmenie, ku ktorému došlo počas ukrižovania, bolo nadprirodzené, zázračné, bol to Boží div

(ako sme to už vysvetlili vyššie). Aj keď zemetrasenia poznáme aj ako prírodný jav, spôsobený náhlym uvoľneným pohybom (odtrhom) na tektonických zlomoch či uvoľnením a pádom kamenných blokov v krasových jaskynných priestoroch, zemetrasenie pri ukrižovaní nebolo prírodným javom, bolo to Božie znamenie, Božia intervencia. Vieme to aj podľa toho, že ostatné sprievodné javy boli rovnako nadprirodzené.

Chrámová opona sa neroztrhne na dve polovice sama od seba prirodzeným spôsobom. Navyše, toto roztrhnutie chrámovej opony malo aj veľkú výpovednú hodnotu v zmysle obrazu: otvoril sa vstup do svätyne svätých, Stará zmluva bola nahradená Novou zmluvou, skončila éra predobrazov v zmysle kadenia, obetí, zástupného kňazstva a vošla v plnosti éra Novej zmluvy.

Ďalším sprievodným javom bolo to, že sa hroby otvárali a mnohé telá zosnulých svätých vstali, vyjdúc z hrobov[A)] (po zmŕtvychvstaní Ježiša), vošli do svätého mesta a ukázali sa mnohým (Matúš 27:52-53). To, že by mŕtvi ľudia mohli vstať z hrobu a chodiť, vojsť do mesta (Jeruzalema) a ukázať sa ľuďom, ktorí ich poznali za ich života, by asi nikto z nás nepovažoval za bežnú vec, za prirodzený jav. Každému, kto to videl a zažil, muselo byť jasné, že je to veľký zázrak. Je to mocné svedectvo toho, že Boh je tým, kto kriesi mŕtvych (Rímskym 4:17). Je to mocné svedectvo o identite Ježiša Krista a tento istý účel plnilo aj vzkriesenie Lazara z hrobu. A svedčí o tom i samotné Písmo: „Vtedy stotník a tí, ktorí s ním strážili Ježiša, vidiac zemetrasenie a to, čo sa dialo, báli sa veľmi a hovorili: Toto bol naozaj Syn Boží“ (Matúš 27:54).

Toto svedectvo je určené každému človeku, aby na ňom mohol postaviť svoju vieru v osobu (identitu) Ježiša Krista ako Božieho Syna, ktorý sa stal človekom, a v dielo vykúpenia hriešnikov, ktoré vykonal na Golgotskom kríži.

Zdroje

1) Daniel Anderson: „Darkness at the crucifixion: metaphor or real history?“ First published (CMI web): 6 April 2007, Re-featured on homepage: 10 April 2020, https://creation.com/darkness-at-the-crucifixion-metaphor-or-real-history

2) Habermas, Gary. The Historical Jesus, pp. 196-7, College Press Publishing Company, 1996, citované zdrojom 1)

3) Arnošt Dittrich, Stará Ďala, 1938, Státní observatoř, Úmrtní datum Ježíšovo, str. 141-142

4) Maier, Paul. Pontius Pilate (Wheaton, Ill.: Tyndale House, 1968), p. 366, ed. Otto Keller, Rerum Naturalium Scriptores Graeci Minores, 1 (Leipzig Teurber, 1877), p. 101, citované zdrojom 1)

Poznámka autora článku

A) Títo mŕtvi, ktorí vstali z hrobov pri Ježišovom ukrižovaní a vzkriesení a ukazovali sa ľuďom v Jeruzaleme, nepredstavujú vzkriesenie do osláveného tela. Vstali z hrobu tak, ako aj Lazar bol vzkriesený z hrobu. Aj Lazara po vzkriesení z hrobu opäť ešte čakala fyzická smrť. Rovnako tak aj týchto, ktorí vstávali z hrobov pri Ježišovom ukrižovaní. Aj oni sa ešte museli vrátiť do hrobu. Nešlo o prvé vzkriesenie spravodlivých (svätých). To je odložené až na druhý príchod Pána.